

Г. М. КОПТЄВА, А. О. МАЛЬЦЕВА, О. О. НИКОЛАЄНКО

ОПОДАТКУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРОВИРОБНИКІВ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Оподаткування сільськогосподарських товаровиробників на сучасному етапі розвитку економічних відносин характеризується різними підходами до різних категорій таких платників, хоча загалом вони формують єдиний механізм оподаткування сільськогосподарських товаровиробників. Виявлення та розкриття проблемних аспектів функціонування цього механізму є головною метою дослідження. У статті розглянуто діючий механізм оподаткування сільськогосподарських товаровиробників, а також проаналізовано зміни, внесені до Податкового кодексу України в цьому напрямку. Проведено ретроспективний аналіз умов оподаткування сільськогосподарських товаровиробників і запропоновано перспективи на майбутнє у зв'язку з євроінтеграційними процесами, які відбуваються в країні. В останні роки аграрний сектор України зазнає все більшого податкового навантаження через поступове скасування пільг в оподаткуванні. Основною проблемою, з якою зіткнулись сільськогосподарські товаровиробники за аналізований період, стало зростання сум податкових зобов'язань з ПДВ, що вплинуло на розмір їх обігових коштів. На перспективу, застосовуючи досвід країн ЄС, доцільно впровадити зниження ставки оподаткування з ПДВ для аграріїв.

Ключові слова: єдиний податок, сільськогосподарські товаровиробники, спеціальний режим оподаткування, спрощена система.

А. Н. КОПТЕВА, А. А. МАЛЬЦЕВА, Е. А. НИКОЛАЕНКО

НАЛОГООБЛОЖЕНИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ТОВАРОПРОИЗВОДИТЕЛЕЙ: СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ

Налогообложения сельскохозяйственных товаропроизводителей на современном этапе развития экономических отношений характеризуется различными подходами к разным категориям таких плательщиков, хотя в целом они формируют единый механизм налогообложения сельскохозяйственных товаропроизводителей. Выявление и раскрытие проблемных аспектов функционирования этого механизма является главной целью исследования. В статье рассмотрен действующий механизм налогообложения сельскохозяйственных товаропроизводителей, а также проанализированы изменения, внесенные в Налоговый кодекс Украины в этом направлении. Проведен ретроспективный анализ условий налогообложения сельскохозяйственных товаропроизводителей и предложены перспективы на будущее в связи с евроинтеграционными процессами, которые происходят в стране. В последние годы аграрный сектор Украины испытывает все большее налоговое нагромождение через постепенную отмену льгот в налогообложении. Основной проблемой, с которой столкнулись сельскохозяйственные товаропроизводители за анализируемый период, стал рост сум налоговых обязательств по НДС, что повлияло на размер их оборотных средств. В перспективе, применяя опыт стран ЕС, целесообразно внедрить снижение ставки налогообложения по НДС для аграриев.

Ключевые слова: единый налог, сельскохозяйственные товаропроизводители, специальный режим налогообложения, упрощенная система.

А. М. КОПТИЄВА, А. О. МАЛЬЦЄВА, О. О. НИКОЛАЄНКО

TAXATION OF AGRICULTURAL PRODUCERS: CURRENT SITUATION AND PROSPECTS

Taxation of agricultural producers at the present stage of development of economic relations is characterized by different approaches to different categories of payers, although in General they form a single mechanism of taxation of agricultural producers. Identification and disclosure of problematic aspects of the functioning of this mechanism is the main purpose of the study. The article considers the current mechanism of taxation of agricultural producers, as well as analyzes the changes made to the Tax code of Ukraine in this direction. A retrospective analysis of the conditions of taxation of agricultural commodities and offered prospects for the future in connection with the European integration processes taking place in the country. In recent years, the agricultural sector of Ukraine is experiencing an increasing tax burden due to the gradual abolition of tax benefits. The main problem faced by agricultural producers during the analyzed period was the increase in the amount of VAT liabilities, which affected the amount of their working capital. In the future, applying the experience of EU countries, it is advisable to introduce a reduction in the VAT rate for farmers.

Keywords: single tax, agricultural producers, special tax regime, simplified system.

Вступ. У сучасних умовах діяльності сільгоспвиробників особливої актуальності набувають альтернативні системи оподаткування, спрямовані на спрощення податкового механізму з метою стимулювання державної підтримки таких суб'єктів.

Постановка проблеми. Україна має значні сільськогосподарські угіддя, які сприяють розвитку аграрного виробництва та провадженню сільськогосподарської діяльності. Однак, оподаткування сільськогосподарських виробників на сучасному етапі спричиняє багато суперечливих питань серед наукової спільноти, що свідчить про наявність чималих прогалин у механізмі оподаткування діяльності сільськогосподарських підприємств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання оподаткування суб'єктів господарювання агропромислового виробництва є предметом наукових пошуків великої кількості вчених, серед яких варто

виділити В. Березовського, Ю.Б. Іванова, М.Я. Дем'яненко, П.А. Лайко і Р.П. Жарко, Л.Д. Тулуш, С.І. Юрія, Т. Єфименка, Г.М. Фадєєва [7, 8] та інших [9-12]. Однак, незважаючи на значну кількість наукових праць з даної проблематики, деякі аспекти альтернативних систем оподаткування, зокрема у сільському господарстві, залишаються недостатньо дослідженими, а окремі їхні положення потребують додаткового, поглибленого, теоретичного розкриття та виявлення можливостей їхнього поширення на наступних етапах формування та розвитку системи оподаткування.

Мета статті полягає в обґрунтуванні напрямів реформування системи оподаткування сільськогосподарських виробників та поетапного її наближення до загальноприйнятої податкової практики.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сільськогосподарські виробники згідно з нормами

© Г. М. Коптева, А. О. Мальцева, О. О. Ніколаєнко, 2020

Податкового кодексу України (далі – ПКУ) можуть застосовувати два варіанти оподаткування: загальну систему оподаткування та спрощену систему оподаткування [1]. Механізм оподаткування діяльності сільськогосподарських товаровиробників поєднує в собі режими оподаткування, функції і принципи, які покладено в основу оподаткування таких господарських суб'єктів для досягнення визначених податковою політикою державних цілей у даній сфері економіки (рис. 1).

Загальна система оподаткування передбачає сплату всіх передбачених законодавством податків і

зборів, платниками яких є сільськогосподарське підприємство. Основним податком виступає податок на прибуток, який сплачується за ставкою 18 %. Об'єктом оподаткування відповідно до ПКУ виступає «прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, які виникають на різниці» [1].

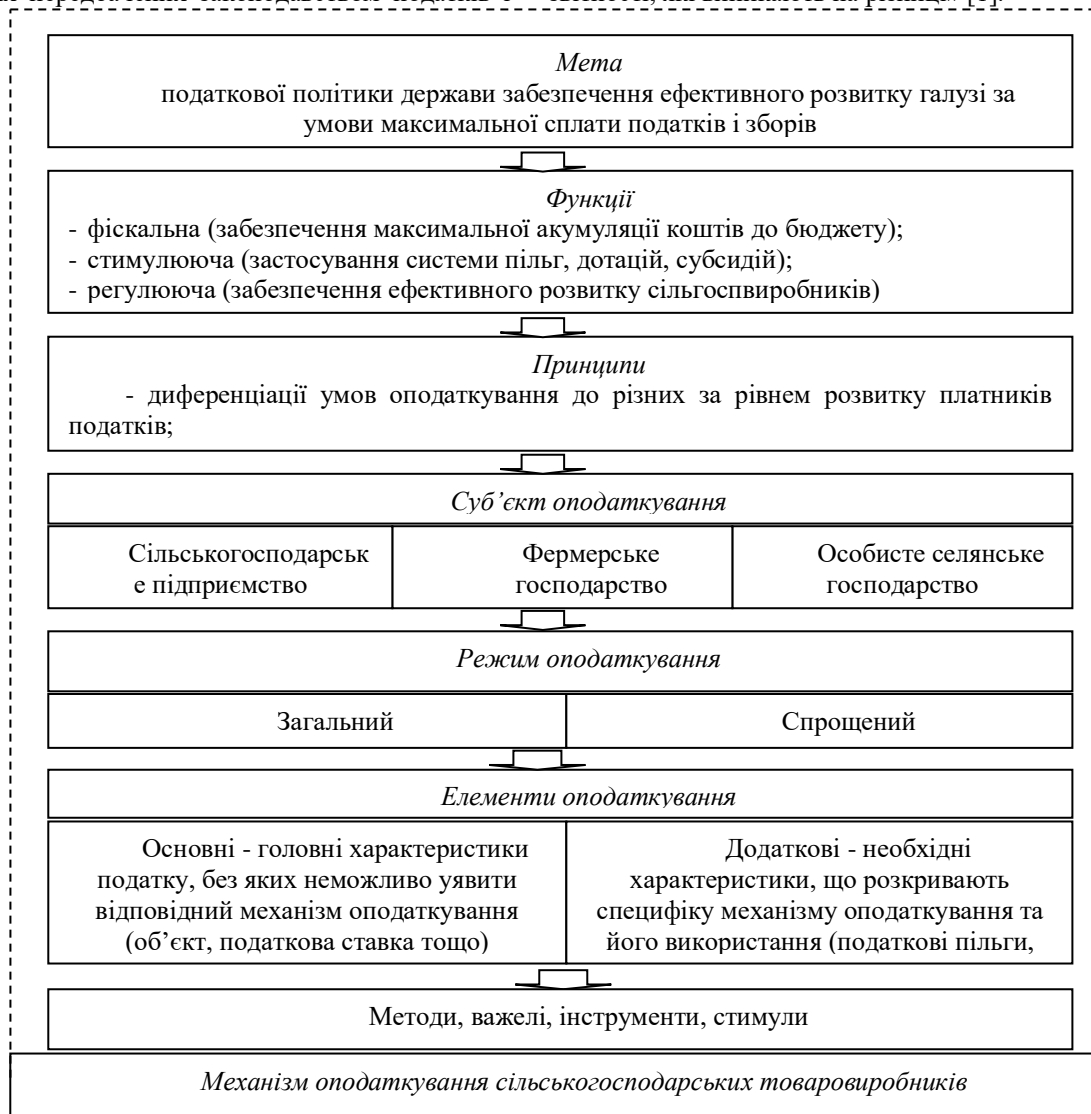

Рис. 1 – Механізм оподаткування сільськогосподарських товаровиробників
Джерело: власна розробка авторів

Оподаткування податком на прибуток діяльності сільськогосподарських підприємств має певну особливість. Так підприємства, дохід яких за попередній звітний рік від реалізації сільськогосподарської продукції власного виробництва становить понад 50 % загального доходу підприємства можуть обрати річний звітний період, який починається 1 липня поточного звітного року та закінчується 30 червня наступного звітного року.

Наступним із основних податків у загальній

системі оподаткування для сільськогосподарського підприємства виступає податок на додану вартість (ПДВ). Обов'язковій реєстрації підлягають платники цього податку з доходом за останніх 12 місяців понад 1 млн. грн. Враховуючи обсяги діяльності сільськогосподарських підприємств, майже всі вони є платниками цього податку.

Спрощена система оподаткування, обліку та звітності передбачає особливий механізм справляння податків і зборів, що встановлює заміну сплати

окремих податків і зборів, на сплату єдиного податку в порядку та на умовах, визначених ПКУ, з одночасним веденням спрощеного обліку та звітності. Загальна система оподаткування, обліку та звітності має складну систему ведення бізнесу з точки зору обліку та звітності. Проте вона дозволяє займатися будь-яким видом діяльності та немає інших обмежень, що притаманні спрощеній системі оподаткування [1,6,7].

За нормами ПКУ виокремлено 4 групи платників єдиного податку [1]. Саме четверта група передбачена для сільськогосподарських товаровиробників:

а) юридичні особи незалежно від організаційно-правової форми, у яких частка сільськогосподарського товаровиробництва за попередній податковий (звітний) рік дорівнює або перевищує 75 відсотків;

б) фізичні особи – підприємці, які провадять діяльність виключно в межах фермерського

господарства, зареєстрованого відповідно до Закону України «Про фермерське господарство» [2], за умови виконання сукупності таких вимог:

— здійснюють виключно вирощування, відгодовування сільськогосподарської продукції, збирання, вилов, переробку такої власновирощеної або відгодованої продукції та її продаж;

— провадять господарську діяльність (крім постачання) за місцем податкової адреси;

— не використовують працю найманих осіб;

— членами фермерського господарства такої фізичної особи є лише члени її сім'ї;

— площа сільськогосподарських угідь та/або земель водного фонду у власності та/або користуванні членів фермерського господарства становить не менше двох гектарів, але не більше 20 гектарів (табл. 1).

Таблиця 1 – Критерії віднесення платників єдиного податку 4 групи

Критерії	Юридичні особи		Фізичні підприємці - фермери
	4 група з ПДВ	4 група	4 група
Граничний обсяг доходу протягом календарного року, грн.	Не обмежено	Не обмежено	
Максимальна кількість найманих працівників, осіб	Не обмежено	Не обмежено	не використовують працю найманих осіб
Види господарської діяльності	частка сільськогосподарського товаровиробництва за попередній податковий (звітний) рік дорівнює або перевищує 75 %		— здійснюють виключно вирощування, відгодовування сільськогосподарської продукції, збирання, вилов, переробку такої власновирощеної або відгодованої продукції та її продаж; — провадять господарську діяльність (крім постачання) за місцем податкової адреси;
Ставки єдиного податку	Розмір ставок податку з одного гектара сільськогосподарських угідь та/або земель водного фонду залежить від категорії (типу) земель, їх розташування		
Строки подання звітності	до 20 лютого року, наступного за звітним		
Обмеження	<p>— у яких понад 50 % доходу, отриманого від продажу сільгосппродукції власного виробництва та продуктів її переробки, становить дохід від реалізації декоративних рослин (за винятком зрізаних квітів, вирощених на угіддях, які належать сільгосптоваровиробнику на праві власності або надані йому в користування, та продуктів їх переробки), диких тварин і птахів, хутряних виробів і хутра (крім хутрової сировини);</p> <p>— що провадять діяльність з виробництва підакцизних товарів, крім виноматеріалів виноградних (коди згідно з УКТ ЗЕД 2204 29—2204 30), вироблених на підприємствах первинного виноробства для підприємств вторинного виноробства, які використовують такі виноматеріали для виробництва готової продукції, вин виноградних, вин плодово-ягідних та/або напоїв медових, вироблених та розлитих у споживчу тару малими виробництвами виноробної продукції з виноматеріалів винятково власного виробництва (не придбаних), отриманих шляхом переробки плодів, ягід, винограду, меду власного виробництва, а також крім електричної енергії, виробленої кваліфікованими когенераційними установками та/або з відновлюваних джерел енергії (за умови, що дохід від реалізації такої енергії не перевищує 25 % доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) такого суб'єкта господарювання);</p> <p>— які станом на 1 січня базового (звітного) року мають податковий борг, за винятком безнадійного податкового боргу, який виник внаслідок дії обставин непереборної сили (форс-мажорних обставин).</p>		

Джерело: побудоване авторами за [1]

Якщо фермери-підприємці – платники єдиного податку 4 групи у податковому (звітному) періоді не

забезпечили дотримання сукупності всіх вищенаведених вимог, вони зобов'язані сплатити у поточному році єдиний податок, який розраховується виходячи з 25 % річної суми податку за кожний квартал, протягом якого такий платник перебував на 4 групі платників єдиного податку. А з наступного податкового (звітного) кварталу такий фермер-підприємець повинен перейти на застосування ставки єдиного податку 3 групи або взагалі відмовитись від застосування спрощеної системи (тобто перейти на загальну систему оподаткування).

Також фізичні особи-фермери – єдинники 4 групи можуть самостійно перейти до іншої групи платників єдиного податку та, відповідно, на застосування інших ставок або відмовитися від спрощеної системи, з першого числа місяця, наступного за податковим (звітним) кварталом, у якому подано відповідну заяву. Але для цього повинна виконуватися умова: має бути сплачений єдиний податок виходячи з 25 % річної суми податку за кожний квартал, протягом якого платник перебував на 4 групі платників єдиного податку.

Повторно бути включеним до 4 групи платників єдиного податку такий фермер зможе не раніше ніж через два роки після його переходу на застосування іншої ставки або анулювання попередньої реєстрації платником єдиного податку 4 групи.

Не можуть бути платниками єдиного податку 4 групи сільгоспідприємства:

1) у яких понад 50 % доходу, отриманого від продажу сільгосппродукції, становить дохід від реалізації декоративних рослин (за винятком зрізаних квітів, вирощених на угіддях, які належать сільгосптоваровиробнику на праві власності або надані йому в користування, та продуктів їх переробки), диких тварин і птахів, хутряних виробів і хутра (крім хутрової сировини);

2) які провадять діяльність з виробництва піддакцизних товарів.

Ця заборона стосується не всіх виробників піддакцизних товарів, а отже мають право стати платником єдиного податку виробники:

— виноматеріалів виноградних, вироблених на підприємствах первинного виноробства для підприємств вторинного виноробства;

— електричної енергії, виробленої кваліфікованими когенераційними установками та/або з відновлюваних джерел енергії. При цьому вони можуть стати платником єдиного податку, якщо дотримуються умови: дохід від реалізації такої енергії не перевищує 25 % доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) такого суб'єкта господарювання;

3) у яких станом на 1 січня базового (звітного) року є податковий борг. Ця вимога не стосується тільки безнадійного податкового боргу, який виник унаслідок форс-мажорних обставин.

Об'єктом оподаткування для платників єдиного податку четвертої групи є площа сільськогосподарських угідь (рілля, сіножатей, пасовищ і багаторічних насаджень) та/або земель водного фонду (внутрішніх водойм, озер, ставків,

водосховищ), що перебуває у власності сільськогосподарського товаровиробника або надана йому в користування, в тому числі на умовах оренди.

Базою оподаткування податком для платників єдиного податку четвертої групи для сільськогосподарських товаровиробників є нормативна грошова оцінка одного гектара сільськогосподарських угідь (рілля, сіножатей, пасовищ і багаторічних насаджень), з урахуванням коефіцієнта індексації, визначеного за станом на 1 січня базового податкового (звітного) року. Розмір ставок єдиного податку для платників 4-ої групи наведений у табл. 2.

Сума єдиного податку визначається окремо щодо кожної земельної ділянки, що перебуває у власності чи в користуванні у сільгосптоваровиробника. Особливі правила розрахунку податку за землі діють для платників єдиного податку, які надає або бере в оренду.

За такі земельні ділянки податок розраховується наступним чином [1]:

1) якщо орендодавець є платником єдиного податку 4-ої групи та надає землі в оренду будь-якому орендарю, то єдиний податок нараховує, сплачує та відображає у звітності орендодавець цих сільгоспугідь (п.п. 295.9.6 ПКУ);

2) якщо орендодавець не є платником єдиного податку 4 групи і надає в оренду землі орендарю, який є платником єдиного податку 4-ої групи, то нараховує, сплачує і відображає податок у звітності з єдиного податку уже орендар цих земель (п.п. 295.9.7 ПКУ). При цьому орендодавець звільняється від сплати земподатку (п. 281.3 ПКУ).

Таблиця 2 – Ставки податку для платників єдиного податку 4-ої групи (п.239.9 ПКУ)

Вид сільгоспугідь	Ставка ЄП групи 4 на 2018-2019 рр, %	
	загальна	у гірських зонах та на поліських територіях
Рілля, сіножаті та пасовища	0,95	0,57
Багаторічні насадження	0,57	0,19
Сільгоспугіддя, що перебувають в умовах закритого ґрунту	6,33	
Землі водного фонду	2,43	

Джерело: побудоване авторами за [1]

Отже, головна ідея при сплаті податку за орендовані землі — з однієї площі податок сплачується один раз. Якщо орендодавець і орендар є платниками єдиного податку четвертої групи, то цей податок сплачує орендодавець.

Платники єдиного податку 4 групи самостійно обчислюють суму податку щороку в таких розмірах: в I кварталі - 10 %; в II кварталі - 10 %; в III кварталі - 50 %; в IV кварталі - 30 %.

Податок на доходи фізичних осіб сільськогосподарські товаровиробники сплачують з усіх видів доходів фізичних осіб за ставкою 18 %. Також на ці доходи необхідно здійснити нараховання єдиного соціального внеску – 22 % від нарахованої суми доходів фізичних осіб.

Механізм доплати ЄСВ на користь застрахованих осіб – членів фермерського господарства, а також його голови протягом 10 років за рахунок Держбюджету (від 10 % до 90 % мінімального страхового внеску) передбачено Законом № 2497 [3]. Умовою здійснення такої доплати є сплата ЄСВ головою за себе та за кожного з членів фермерського господарства (якщо вони не підлягають страхуванню на інших засадах).

Сутність спеціального режиму в оподаткуванні полягала в тому, що позитивна різниця між сумою податкових зобов'язань звітного (податкового) періоду та сумою податкового кредиту звітного (податкового) періоду, визначена по окремих видах сільськогосподарських операцій, перераховується до держбюджету та на спеціальні рахунки сільськогосподарських підприємств у різних частках залежно від виду продукції:

1) по операціях із сільськогосподарськими товарами/послугами, крім операцій із зерновими та технічними культурами та операцій з продукцією тваринництва (далі – інша сільськогосподарська продукція):

– до держбюджету – у розмірі 50 %;

– на спеціальні рахунки, відкриті сільгоспідприємствами – суб'єктами спеціального режиму оподаткування в установах банків та/або в органах, які здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів – у розмірі 50 %.

2) по операціях із зерновими та технічними культурами підлягає перерахуванню:

– до держбюджету – 85 %;

– на спеціальні рахунки – 15 %.

3) по операціях із продукцією тваринництва підлягає перерахуванню:

– до держбюджету – 20 %;

– на спеціальні рахунки – 80 % [4].

Тобто, сума податку на додану вартість, що

акумується на спеціальному рахунку, використовувалася сільськогосподарським підприємством на виробничі цілі [1, п.209.2 ПКУ]. Спецрежим з ПДВ для сільгосптоваровиробників України відмінено з 1 січня 2017 р. Таким чином, усі суб'єкти спецрежиму перейшли на загальну систему оподаткування ПДВ [5].

Аналізуючи тенденції змін, які вже відбулися в оподаткуванні діяльності сільськогосподарських підприємств, можна дійти висновку, що держава ліквідувала пільгову систему оподаткування ПДВ для аграрного сектору, але не запропонувала альтернативу.

Досліджуючи міжнародну практику слід відзначити, що сільське господарство у зарубіжних країнах сплачує ПДВ повністю до бюджету, але воно має пільгову (знижену) ставку оподаткування ПДВ. Країнами, що використовують знижені ПДВ-ставки для сільськогосподарської діяльності та її продукції, є Польща (передбачено дві пільгових ставки 5 % і 8 % в залежності від виду продукції чи послуг), Угорщина (18 % – на кукурудзу, борошно, 5 % – свине м'ясо, пташине м'ясо, яйця і молоко), Румунія (9 % на продовольчі товари), Білорусія (10 % при реалізації продукції рослинництва і тваринництва) тощо. Пільги для сільського господарства в оподаткуванні ПДВ передбачили і країни-сусіди не члени ЄС.

Отже, в Україні ПДВ, податок на доходи фізичних осіб, єдиний соціальний внесок і військовий збір спрощенці 4-ої групи, як і інші товаровиробники, сплачують на загальних засадах.

Оцінюючи ситуацію, яка склалася у сільськогосподарських товаровиробників за аналізований період, простежується, що переважна більшість суб'єктів господарювання працює на спрощеній системі оподаткування. Головним аргументом такого вибору є менше податкове навантаження на платника податку [7, 8].

Сільгосптоваровиробникам надана можливість отримувати бюджетні дотації на період з 1 січня 2017 р. до 1 січня 2022 р. для підтримки їх у зв'язку із відміною спеціального режиму з ПДВ. Аналіз коштів, що були передбачені в Держбюджетах на 2017 – 2019 роки [6] наведений у табл. 3.

Таблиця 3 – Аналіз коштів, що були передбачені в Держбюджетах на 2017–2019 роки

Показник	Роки			Відхилення (+; -), млрд.грн		Відхилення (+; -), %	
	2017	2018	2019	2018-2017	2019-2018	2018/2017	2019/2018
Бюджетні дотації для аграріїв	3,7	14,1	13,8	+10,4	-0,3	381,08	97,87

Джерело: розраховано авторами за [5]

Підтримка розвитку підприємств АПК передбачається у наступних напрямках: здешевлення та надання кредитів фермерським господарствам; підтримка заходів в агропромисловому комплексі; підтримка закладання молодих садів, виноградників та ягідників і нагляд за ними; підтримка тваринництва; компенсації вартості техніки та обладнання; фінансова підтримка сільгоспвиробників. Дотації як засіб підтримки сільгоспвиробників повинні бути більш різноманітними у своїй направленості [9, 10].

Висновки. Отже, в останні роки аграрний сектор

України зазнає все більшого податкового навантаження через поступове скасування пільг в оподаткуванні. Основною проблемою, з якою зіштовхнулись сільськогосподарські товаровиробники за аналізований період, стало зростання сум податкових зобов'язань з ПДВ, що вплинуло на розмір їх обігових коштів. На перспективу, застосовуючи досвід країн ЄС, доцільно впровадити зниження ставки оподаткування з ПДВ для аграріїв. Подальший розвиток механізму оподаткування сільськогосподарських товаровиробників вбачаємо у

диференційованому підході до платників єдиного податку 4-ої групи з урахуванням обсягу доходів, чисельності найманих працівників, що забезпечить активізацію та ефективний розвиток таких суб'єктів та баланс інтересів держави і товаровиробників – платників податків.

Список літератури

1. *Податковий кодекс України, затверджений Верховною Радою України від 02 грудня 2010 р. № 2755-VI*. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення 22.11.2019).
2. *Закон України «Про фермерське господарство» №973-15-VI*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/973-15> (дата звернення 22.11.2019).
3. *Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законів України щодо стимулювання утворення та діяльності сімейних фермерських господарств» від 10.07.2018 № 2497*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2497-19> (дата звернення 22.11.2019).
4. *Спецрежим ПДВ у 2016 році: особливості перерахування коштів*. URL: <https://news.dtki.ua/ua/taxation/pdv/37079> (дата звернення 22.11.2019).
5. *Про скасування спеціального режиму оподаткування діяльності у сфері сільського та лісового господарства, а також рибальства: лист України від 03.01.2017 № 8/7/99-99-15-03-02-17*. URL: <http://sfs.gov.ua/zakonodavstvo/podatkovozakonodavstvo/listi-dps/print-70807.html>. (дата звернення 22.11.2019).
6. *Державний бюджет України на 2017-2019 роки*. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення 22.11.2019).
7. Фадеева Г. М., Котенко Л. М. Аналіз проблематики функціонування та перспективи розвитку спрощеної системи оподаткування в Україні. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. Зб. наук. праць ХДУХТ*. Харків, 2014. С.31–40.
8. Koptieva H., Chernyuk P. Taxation of small businesses in Ukraine. *Проблеми соціально-економічного розвитку підприємств: Тези доп. XI міжнародної науково-практичної конференції*. Х.: ТОВ «Планета-Прінт». 2018. С.16.
9. Сидоренко Р. В. Оподаткування діяльності сільськогосподарських підприємств: сучасний стан та перспективи. *Причорноморські економічні студії*. 2016. Випуск 12-2. С. 173–176.
10. Магопєць О. А., Босенко А. В. Удосконалення механізму справляння єдиного податку для сільськогосподарських товаровиробників. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки*. 2015. Випуск 28. С. 87–99.
11. Бурковська А. В., Шкапоєд В. К. Сучасні особливості оподаткування сільськогосподарських підприємств України. *Modern Economics*. 2017. № 6. С. 24–30.
12. Мацелюх Н. П. Оподаткування аграрного сектору: проблеми і нові підходи в системі державного регулювання. *Агросвіт*. 2016. Т. 12. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/12_2016/4.pdf (дата звернення 22.11.2019).
- 2010 № 2755-VI]. Available at: <http://zakon.rada.gov.ua> (accessed 22.11.2019).
2. *Zakon Ukrainy «Pro fermerske hospodarstvo» №973-15-VI* [The law of Ukraine "On farming" dsl 19/06/2003 No. 973-15-VI]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/973-15> (accessed 22.11.2019).
3. *Zakon Ukrainy «Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy ta deiakykh zakoniv Ukrainy shchodo stymuliuвання utvorennia ta diialnosti simeinykh fermerskykh hospodarstv» vid 10.07.2018 № 2497* [The law of Ukraine "On amendments to the Tax code of Ukraine and some laws of Ukraine concerning stimulation of creation and activity of family farming" from 10.07.2018 No. 2497]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2497-19> (accessed 22.11.2019).
4. *Spetsrezhym PDV u 2016 rotsi: osoblyvosti pererakhuvannia koshtiv* [Special VAT regime in 2016: features of funds transfer]. Available at: <https://news.dtki.ua/ua/taxation/pdv/37079> (accessed 22.11.2019).
5. *Pro skasuvannia spetsialnoho rezhymu opodatkuвання diialnosti u sferi silskoho ta lisovoho hospodarstva, a takozh rybalstva: lyst Ukrainy vid 03.01.2017 № 8/7/99-99-15-03-02-17* [On the abolition of the special regime of taxation of activities in the field of agriculture and forestry, as well as fisheries: letter of Ukraine dated 03.01.2017 № 8/7 / 99-99-15-03-02-17]. Available at: <http://sfs.gov.ua/zakonodavstvo/podatkovozakonodavstvo/listi-dps/print-70807.html> (accessed 22.11.2019).
6. *Derzhavnyi biudzheth Ukrainy na 2017-2019 roky* [State budget of Ukraine for 2017–2019]. Available at: <http://zakon.rada.gov.ua> (accessed 22.11.2019).
7. Fadeyeva G. M., Kotenko L. M. Analiz problematyky funktsionuvannia ta perspektyvy rozvytku sproshchenoi systemy opodatkuвання v Ukraini [Analysis of the problems of functioning and prospects of development of the simplified tax system in Ukraine]. *Ekonomichna stratehiia i perspektyvy rozvytku sfery torhivli ta posluh. Zb. nauk. prats KhDUKHT* [Economic strategy and prospects of development of trade and services-collection of Sciences.papers HDUHT]. Kharkov. 2014, pp. 31–40.
8. Koptieva H., Chernyuk P. Taxation of small businesses in Ukraine. *Problemy sotsialno-ekonomichnoho rozvytku pidpriemstv: Tezy dop. XI mizhnarodnoi naukovopraktychnoi konferentsii* [Problems of socio-economic development of the enterprises: Abstracts of the XI international scientific-practical conference]. Kharkiv, "Planeta Print", 2018, p. 16.
9. Sydorenko R. V. Opodatkuвання diialnosti silskohospodarskykh pidpriemstv: suchasnyi stan ta perspektyvy [Taxation of agricultural enterprises: current status and prospects]. *Prychornomorski ekonomichni studii* [Black Sea Economic Studies]. 2016, issue 12–2, pp. 173–176.
10. Mahopets O. A., Bosenko A. V. Udoskonalennia mekhanizmu spravliannia yedynoho podatku dlia silskohospodarskykh tovarovyrobnykiv [The Improving of Mechanism of Levying a Single Tax for Agricultural Producers]. *Naukovi pratsi Kirovohradskoho natsionalnoho tekhnichnoho universytetu. Ekonomichni nauky* [Scientific works of Kirovograd National Technical University. Economic sciences]. 2015, issue 28, pp. 87–99.
11. Burkovska A. V., Shkapoied V. K. Suchasni osoblyvosti opodatkuвання silskohospodarskykh pidpriemstv Ukrainy [Modern features of taxation of agricultural enterprises of Ukraine]. *Modern Economics*. 2017, no. 6, pp. 24–30.
12. Matselioukh N., Skoryk M. The taxation of the agricultural sector: problems and new approaches in the system of state adjustment", *Aghrosvit* [Agrosvit]. 2016, vol. 12. Available at: http://www.agrosvit.info/pdf/12_2016/4.pdf (accessed 22.11.2019).

Received 25.11.2019

References (transliterated)

1. *Podatkovyi kodeks Ukrainy, zatverdzhenyi Verkhovnoiu Radou Ukrainy vid 02 hrudnia 2010 r. № 2755-VI* [Tax code of Ukraine, approved by the Verkhovna Rada of Ukraine dated December 02,

Відомості про авторів / Сведения об авторах / About the Authors

Коптєва Ганна Миколаївна (Коптєва Анна Николаевна, Koptieva Hanna) – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту та оподаткування, Національний технічний університет «ХПІ», м. Харків, Україна, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3082-2094>; e-mail: fadeyeva.kpi@gmail.com

Мальцева Анастасія Олексіївна (Мальцева Анастасия Алексеевна, Maltseva Anastasia) – Національний технічний університет «ХПІ», м. Харків, магістрант спеціальності «Облік і оподаткування»; e-mail: anastasiamaltseva2018@gmail.com.

Ніколаєнко Олена Олександрівна (Николаенко Елена Александровна, Nikolayenko Olena) – Національний технічний університет «ХПІ», м. Харків, магістрант спеціальності «Облік і оподаткування»; e-mail: e.nikolaenko.ua@gmail.com.